

Als de rupsjes volwassen zijn, hechten zij zich met wat spinsel en nog steeds omsloten door 't beschermende bladzakje aan de ondergedoken stengels vast, verpoppen zich in een glanzend wit soepel coconnetje, tot na eenigen tijd een vlindertje zijn gevangenis openbreekt, naar boven drijft, tegen een blad of een bloemsteel opklimt, zich daar laat drogen en weldra 't aanzijn schenkt aan een nieuwe generatie, die getrouw moeders jeugd copieert.

Om U een voorbeeld te geven, welke eigenaardige ontdekkingen men doen kan, als men 't een of ander natuurvoorwerp in studie heeft, diene het volgende:

In een geleipotje had ik eenige van die bladerzakjes met popjes en rupsjes rondrijven, teneinde de volwassen insecten te kunnen waarnemen. Daar 't me wat lang duurde, eer de popjes uitkwamen, besloot ik er een paar open te maken. Helaas, de poppen bleken of leeg te zijn, of bedorven. In één bladerzakje vond

IV.

Rupsje, dat zich een zakje van *Gentiaanblad* vormt en daarin rondrijft.

ik echter een jong spruitje uit drie kleine blaadjes en één worteltje bestaande. Dit was aan den rand van het zakje uit een adventieve knop ontstaan. (Zie Fig. 5). Wie over deze vegetatieve voortplanting meer wil weten, leze het artikel over de *Sosor bèbek*, jaargang II, bl. 184.

Ik geloof hiermede het mijne gezegd te hebben over één der vriendelijkste vertegenwoordigers van de familie der *Gentianeën*, een familie, die in Holland zulke bekende vertegenwoordigers vindt in de

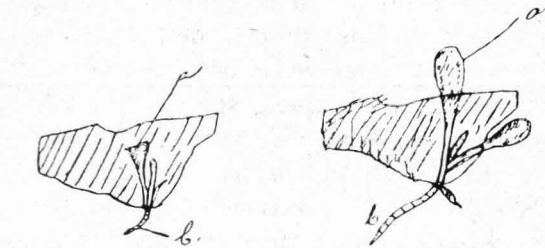

Fig. 5.

Stukje blad, dat eerst als rupsenzakje dienst heeft gedaan en waaraan zich een spuitje gevormd heeft.

a. Bladeren.

b. Worteltje.

Klokjes- en *Veld Gentiaan* (*Gentiana Pneumonanthe* en *G. campestris*). en vooral in 't *Duizendguldenkruid* (*Erythraea*), dat met zijn roode bloemen op slanke steelen de duinvlakten siert en dat vlijtig verzameld wordt om als geneesmiddel te dienen voor koorts.

„Bitter in den mond, maakt het hart gezond”, zei mijn moeder en alzoo heeft zoonlief menig theepotje met aftreksel van *Duizendguldenkruid* (wij noemden het *Centaureis*) mogen verorberen.

H. SCHROO JR.

IETS OVER DEN PURPERSPREEUW

(*Calornis chalybea*).

In de April-aflevering van jaargang II (April 1913), beschrijft de Heer A. J. K(OENS) de meest voorkomende spreeuwensoorten van Java en daaronder ook de *Purperspreeuw* — *Tjampèrling*, hier in het *Malangsche djelèn* genoemd. De Heer K. verzoekt de lezers der *T. N.* te letten op de z.g. vliegdemostratie's van de verschillende spreeuwensoorten op Java, speciaal bij het opzoeken der slaappleatsen. Hoewel ik dit laatste nimmer heb kunnen waarnemen, zag ik van bovengenoemden *Purperspreeuw* dezer dagen iets, wat op vliegdemostratie's geleek en vond ik dit interessant genoeg er U iets van mede te deelen. Terzake dan.

In den loop van Mei herhaalde malen den boschrand van het Zuidelijk gedeelte van den Ardjoeno bezoekend, viel mijn aandacht direct op groote troepen purperspreeuwen, welke zich te goed deden aan de rijpende vruchtjes van den *Anggraeng* (*Trema orientalis*).

Nu was het opvallend, dat deze troepen, zonder dat hiertoe eenige „zichtbare” aanleiding bestond — schrijver dezes was in stemmig grijsgroen gekleed — herhaaldelijk „en masse” opvlogen, met sierlijke zwenkingen, dan weer schuin omlaag, dan weer omhoog, in het bosch rondvlogen om zich dan, na ettelijke malen rondgezwierd te hebben onder luid gedruisch weer neer te zetten in den pas verlaten *Anggraeng*-boom. Het maakte op mij den indruk, hier met een soort van vliegsport te doen te hebben, daar de vogels volstrekt niet schuw bleken te zijn. De telkens van richting veranderende troepen boden een sierlijk schouwspel aan.

Daar in de nabijheid ook broedende paartjes aangetroffen werden, maak ik de gevolgtrekking, dat de troepen bestonden uit zorgeloze jongelui, die uit pure levenslust daar zoo rondzwierven. Trouwens de tafels stonden overal gedekt!

Batoe, 1 Juni 1915.

BL.

NOG EENS „NEUSHOORNOGELS.”

In het artikel van G. O. J. over deze vogels wordt verondersteld, dat de *Anthracerus albirostris* of moeilijk te krijgen of zeldzaam is. Zeldzaam zal hij wel niet zijn; tal van snabels zijn mij indertijd gebracht als van op Java geschoten exemplaren. Wel is de vogel zeer schuw en komt zelden in door menschen bewoonde oorden.

Inderdaad is *Anthracerus albirostris* SHAW synoniem met *A. convexus* TEMM. Tot nog toe kan ik met zekerheid als verspreidingsgebied opgeven: Java, Sumatra, Borneo en Nias.

Van deze gelegenheid maak ik gebruik er even aan te herinneren, wat de Inlanders op Sumatra vertellen over den nestbouw van deze merkwaardige vogels. Een weinig opgesierd is dat ook te vinden in „Unter der Tropensonne” van H. MORIN. Volgens de Maleiers is de neushoornvogel vroeger een mensch geweest, die, als hij naar het bosch ging om boschproducten te verzamelen, zijn vrouwtje in een hollen boom opsloot, omdat hij bang was, dat ze tijdens zijn afwezigheid veroveringen zou kunnen maken. Schoonmama, die een dergelijke behandeling van haar dochter niets zinde, bevrijdde op een dag haar kind en verborg haar in haar woning. Toen heer gemaal thuis kwam en in den boom vrouwlief niet meer vond, wist hij dadelijk, waar hij zoeken moest. Aan het huis van schoonmama gekomen, was zijn woede over de vlucht en de bemoeizucht van schoonmama zoo gestegen, dat hij de palen, waarop het huis steunde, omhakte. Het huis stortte in en behalve de beide vrouwen raakte ook de teedere echtgenoot onder het ineenslopende huis en kwamen ze gedrieën jammerlijk om. Na hun dood incarneerden ze als neushoornvogels. En nu nog altijd sluit de bezorgde echtgenoot zijn wijfje in een boom op, al is het dan alleen in den broedtijd. Het geluid van den neushoornvogel, *tereng, tereng*, is een herinnering aan het hakken op de huispalen en het ook gehoorde *kah, kah, kah*, stelt het krakend ineenslopend van het huis voor.

A. J. K.
